

Bruxelles, 7.4.2016
COM(2016) 95 final/2

Revised version of document COM(2016) 95 final of 08.03.2016
in view of additional information on Cyprus.
Concerns all language versions.

The text shall read as follows:

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ ȘI EUROGROUP**

**Semestrul european 2016: evaluarea progreselor înregistrate în ceea ce privește
reformele structurale,
prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice, precum și rezultatele
bilanțurilor aprofundate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1176/2011**

{SWD(2016) 71 - SWD(2016) 96} și {SWD(2016) 120}

1. INTRODUCERE

Semestrul european este un instrument important pentru realizarea reformelor la nivel național și la nivelul UE. Acesta prevede concentrarea și coordonarea eforturilor depuse de toate statele membre în vederea realizării reformelor macroeconomice, bugetare și structurale. Ca urmare a Comunicării Comisiei privind măsurile care trebuie întreprinse în vederea finalizării Uniunii economice și monetare¹, semestrul european 2016 continuă procesul raționalizat inițiat în 2015. Acesta integrează zona euro și dimensiunile naționale și pune un accent mai mare pe ocuparea forței de muncă, pe obținerea de performanțe sociale, pe investiții și pe competitivitate. Acest proces promovează convergența și recunoaște sprijinul acordat reformelor prin intermediul fondurilor europene, în special al fondurilor structurale și de investiții europene, precum și prin intermediul asistenței tehnice.

În Analiza anuală a creșterii pentru 2016², Comisia a pus accentul pe necesitatea de a consolida redresarea economică și de a o înscrie pe o traiectorie sustenabilă, precum și pe necesitatea de a accelera procesul de creștere a convergenței. Provocările și prioritățile aferente zonei euro au fost formulate și în recomandarea referitoare la politica economică a zonei euro.³ Pentru a combate diferențele existente între statele membre și în interiorul acestora, este esențial să se continue creșterea convergenței economice și sociale. În acest context, Comisia a invitat statele membre să profite de redresarea moderată înregistrată în prezent, pentru a-și concentra eforturile în materie de politică asupra următoarelor trei priorități: relansarea investițiilor, continuarea reformelor structurale de modernizare a economiilor UE și adoptarea unor politici bugetare responsabile.

Rapoartele de țară întocmite în cadrul semestrului european 2016 au fost publicate într-un moment în care este crucial să se încurajeze redresarea economică și să se asigure că aceasta este sprijinită de măsurile și politicile necesare pentru a relansa o creștere și mai mare. Rapoartele demonstrează că statele membre depun eforturi în acest sens. Pot trece mulți ani înainte ca unele reforme să dea rezultate, însă reformele structurale vor furniza, în timp, o bază consolidată pentru o creștere durabilă, o economie competitivă, ocuparea forței de muncă și investiții. Având în vedere rapiditatea schimbărilor potențiale ale condițiilor macroeconomice existente într-o economie globalizată, este urgent să se valorifice în mod optim factorii actuali care sunt favorabili creșterii și să se accelereze ritmul reformelor pentru a promova competitivitatea Uniunii Europene. Politicile economice și sociale vor trebui să vizeze, de asemenea, aflusul recent de migranți și refugiați, în special pentru a răspunde nevoilor imediate ale acestora și pentru a-i integra pe piața forței de muncă.

Implicarea intensă a parlamentelor naționale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate în conceperea și punerea în aplicare a reformelor este esențială pentru reușita acestora. Este necesar să se consolideze eficacitatea și asumarea răspunderii în privința eforturilor în materie de reformă în statele membre. Acest lucru se reflectă în orientările pe care Comisia le-a furnizat statelor membre cu privire la procesul de elaborare a programelor naționale de reformă. De asemenea, Comisia a creat contacte mai strânse cu partenerii sociali de la nivel european și național, pentru a discuta despre principalele etape ale semestrului european. Angajamentul societății civile față de punerea în aplicare a Strategiei Europa 2020 ar trebui, de asemenea, să fie fructificat în continuare.

---

¹ COM(2015) 600.

² COM(2015) 690.

³ Documentul nr. 14860/1/15 REV 1 al Consiliului, astfel cum a fost aprobat de către Consiliul European din 18-19 februarie 2016.

Rapoartele de țară întocmite pentru 27 de state membre⁴ oferă o viziune a evoluțiilor economice și sociale globale din fiecare stat membru. Rapoartele evaluează progresele înregistrate în privința soluționării aspectelor identificate în recomandările specifice fiecărei țări⁵ pentru 2015 și – în cazul a 19 state membre – cuprind bilanțuri aprofundate, în conformitate cu procedura privind dezechilibrele macroeconomice. Pe baza acestei analize, Comisia propune actualizarea statutului mai multor state membre care fac obiectul respectivei proceduri. Rapoartele acoperă, de asemenea, domenii de importanță macroeconomică precum politicile privind clima și energia, care fac obiectul unor procese politice distincte⁶.

Analiza face, de asemenea, un bilanț al situației bugetare a statelor membre. Aceasta se bazează pe cele mai recente previziuni ale Comisiei⁷ și pe avizele Comisiei privind proiectele de planuri bugetare pentru 2016 pentru statele membre din zona euro, publicate în noiembrie 2015, precum și pe orientările⁸ pe care le-a adoptat anul trecut Comisia cu privire la modul în care se poate garanta faptul că prin cadrul bugetar comun se sprijină agenda UE pentru creștere și locuri de muncă.

Rapoartele de țară analizează mai detaliat obstacolele din calea investițiilor care au fost identificate de Comisie anul trecut și care au fost prezentate alături de Analiza anuală a creșterii pentru 2016. Este necesar ca statele membre să coopereze îndeaproape între ele și cu instituțiile UE pentru a aborda aceste obstacole în contextul semestrului european și pentru a obține rezultate în privința celui de al treilea pilon al Planului de investiții pentru Europa⁹.

Rapoartele de țară servesc drept punct de plecare pentru dialogul cu statele membre referitor la provocările economice și sociale cu care se confruntă acestea. Dialogurile, alături de recomandarea aferentă zonei euro, ar trebui să contribuie la pregătirea programelor naționale de reformă care urmează să fie prezentate în aprilie. În principiu, Comisia nu va emite recomandări privind aspectele care nu sunt identificate ca fiind provocări în rapoartele de țară și va propune un număr limitat de recomandări specifice pentru fiecare stat membru. Acestea se vor diferenția, după caz, în funcție de gravitatea provocărilor, astfel cum se reflectă și în situația specifică fiecărei țări în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice.

2. CONTEXTUL ECONOMIC

Economia europeană continuă să se redreseze cu moderație, în timp ce riscurile externe au crescut. În contextul creșterii PIB-ului, în 2015, la doar circa 3 %, economia mondială și-a încetinit ritmul, redresarea acesteia fiind însoțită de numeroase riscuri.¹⁰ În timp ce cele mai mari economii dezvoltate fac obiectul unor redresări continue sau al unor cicluri de maturizare, multe economii de piață emergente se confruntă cu perspective dificile.

---

⁴ Cu excepția Greciei, care face obiectul unui program de asistență macroeconomică. În Cipru, programul de ajustare oferit de MES s-a încheiat la 31 martie 2016, ceea ce a permis reintegrarea țării în ciclul obișnuit al coordonării politicii economice europene încă din 2016.

⁵ Dat fiind că Ciprul a făcut obiectul programului de ajustare financiară până în martie 2016, în iulie 2015 nu au fost formulate recomandări specifice pentru această țară și, prin urmare, raportul de țară nu include o astfel de evaluare.

⁶ COM (2015) 572, Starea uniunii energetice 2015; COM (2015) 576, Raport privind progresele înregistrate în domeniul combaterii schimbărilor climatice.

⁷ Comisia Europeană, Previziuni economice europene, iarna anului 2016.

⁸ COM(2015) 12.

⁹ COM(2014) 903.

¹⁰ Comisia Europeană, Previziuni economice europene, iarna anului 2016.

Se preconizează că, în China, creșterea economică își va încetini în continuare ritmul, ceea ce va avea un impact în principal asupra altor economii emergente și în curs de dezvoltare, precum și asupra fluxurilor mondiale de capital.

Economia europeană a reușit până acum să facă față riscurilor, însă impactul unui mediu extern mai puțin favorabil se resimte din ce în ce mai mult. Noua scădere a prețurilor la energie ar trebui să continue să sprijine puterea de cumpărare a gospodăriilor. Sosirea unui număr fără precedent de refugiați și migranți a antrenat cheltuieli publice suplimentare datorate primirii unui număr sporit de refugiați, precum și altor tipuri de măsuri destinate refugiaților. Condițiile monetare urmează să rămână extrem de flexibile, în timp ce se preconizează că politica bugetară va sprijini redresarea economică pe parcursul acestui an. Totuși, efectele negative de propagare derivate din creșterea economică lentă a țărilor din afara UE ar putea fi mai semnificative decât efectul comercial direct. Prețurile scăzute ale produselor de bază ar putea, de asemenea, reprezenta un risc în cazul în care acestea antrenează instabilitatea economiei mondiale. Volatilitatea pieței financiare a crescut semnificativ în ultimul timp. În special, acțiunile bancare au fost afectate de scăderea accentuată a prețurilor, iar primele de risc suveran s-au extins în unele state membre.

Redresarea rămâne lentă și fragilă în UE, evidențiind necesitatea intensificării reformelor structurale, a încurajării investițiilor și a construirii unei economii mai competitive. Redresarea este slabă atât din punct de vedere istoric, cât și în comparație cu alte economii dezvoltate. Se estimează că, în acest an, creșterea economică a UE va atinge 1,9 % din PIB, iar în 2017 aceasta va crește la 2 %. Ratele șomajului la nivelul UE urmează să scadă în continuare de la 9,5 % în 2015 la 9 % în 2016. Se preconizează că această scădere va fi mai pronunțată în statele membre în care au fost puse în aplicare reforme ale pieței forței de muncă. Se estimează că principalul motor al creșterii economice va rămâne consumul privat, care va fi susținut de îmbunătățirea piețelor forței de muncă și de creșterea veniturilor disponibile reale. Întrucât diminuarea cererii mondiale reduce perspectivele unei redresări bazate pe exporturi, va fi crucial să se relanseze investițiile de la nivelul actual scăzut pentru a susține o redresare economică mai extinsă și pentru a inversa tendința descendentă a creșterii potențiale.

3. PROGRESSELE ÎNREGISTRATE CU PRIVIRE LA RECOMANDĂRILE SPECIFICE FIECĂREI ȚĂRI

În contextul stabilizării macroeconomice globale, statele membre au înregistrat unele progrese în abordarea aspectelor identificate în recomandările specifice fiecărei țări publicate în 2015. Rapoartele de țară pentru 2016 arată că progresele realizate de la an la an s-au menținut la un nivel similar. Pe termen mai lung, este evident că punerea în aplicare a reformelor esențiale necesită timp pentru a da rezultate. Acest lucru poate fi datorat atât complexității reformelor care urmează să fie întreprinse, cum ar fi reforma piețelor forței de muncă și produselor, a sistemelor de pensii și a sectorului bancar, cât și calendarelor electorale naționale. În unele state membre (Danemarca, Estonia, Irlanda, Spania, Croația, Polonia, Portugalia și Slovacia) au avut loc alegeri parlamentare sau prezidențiale la nivel național în 2015 sau la începutul anului 2016. Atât numărul, cât și sfera de aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări emise în 2014 și 2015 au făcut, de asemenea, obiectul unor modificări. Comisia își va prezenta evaluarea completă atunci când va propune noi recomandări specifice fiecărei țări, în luna mai.

În ansamblu, Europa este pe cale să îndeplinească o parte din obiectivele Strategiei Europa 2020. Statele membre sunt în plin proces de atingere a obiectivelor referitoare la schimbările climatice și la energie, întrucât este probabil ca majoritatea să își îndeplinească, până în 2020, obiectivele în materie de reducere a emisiilor, energii din surse regenerabile și eficiență energetică. Potrivit celor mai recente date disponibile, UE este, de asemenea, pe calea cea bună în ceea ce privește obiectivele în materie de educație, întrucât 17 state membre și-au atins deja obiectivele privind părăsirea timpurie a școlii, iar 12 state membre și-au atins obiectivele privind rata de absolvire a învățământului terțiar. În timp ce obiectivul de ocupare a forței de muncă se va dovedi în continuare dificil de atins pentru numeroase state membre, situația ocupării forței de muncă s-a îmbunătățit în aproape toate statele membre. Spre sfârșitul anului 2015, ocuparea forței de muncă crescuse cu 1,1 %, atingând nivelul din perioada anterioară crizei, și anume 70,5 %. Rata de ocupare a femeilor crește mai repede, deși disparitatea de gen este în continuare semnificativă. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a reduce decalajul privind rata de ocupare a bărbaților și a femeilor. Cheltuielile în materie de cercetare și dezvoltare exprimate ca procent din PIB au crescut, de asemenea, în aproximativ jumătate din statele membre, dar obiectivul UE pare încă greu de atins. Persistă anumite probleme în ceea ce privește atingerea obiectivului de combatere a sărăciei, întrucât numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială a crescut în Europa din cauza crizei economice. Cu toate acestea, cele mai recente tendințe sunt mai favorabile, deoarece numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială pare să fi scăzut în peste jumătate din statele membre. Se estimează că această tendință a continuat în 2015, în concordanță cu îmbunătățirea condițiilor de muncă. Apendicele 2 prezintă o viziune de ansamblu a tuturor obiectivelor Strategiei Europa 2020.

4. ABORDAREA DEZECHILIBRELOR MACROECONOMICE

UE și statele membre din zona euro înregistrează progrese în ceea ce privește reechilibrarea economiilor lor. Unele dintre dezechilibre sunt consecințele crizei, dar multe dintre ele existau dinainte de începerea crizei și au contribuit la impactul profund al acesteia. Este important ca economiile UE să fie plasate pe calea unei reechilibrări durabile, nu numai pentru fiecare stat membru în parte, ci și pentru UE și pentru zona euro în ansamblu, astfel încât să se asigure o mai bună reziliență la șocuri viitoare și să se treacă la o creștere economică mai durabilă, mai coerentă și mai semnificativă.

Bilanțurile aprofundate prezintă o analiză cuprinzătoare a dezechilibrelor cu care se confruntă statele membre. Bilanțurile aprofundate fac distincția între ajustările determinate de factori ciclici și cele rezultate din reforme structurale și confirmă faptul că numai acestea din urmă oferă baza unei creșteri durabile. Dată fiind importanța legăturilor comerciale și financiare dintre țările UE, analiza vizează, de asemenea, implicațiile transfrontaliere aferente reechilibrării, evidențiind necesitatea ca acest proces să aibă loc atât în țările care au un nivel ridicat de datorii externe, cât și în țările cu excedente. Reducerea nivelurilor datoriei rămâne o chestiune urgentă. Deși, în unele cazuri, reducerea datoriei publice sau private progresează, din cauza nivelurilor ridicate ale acestor datorii, economiile pot rămâne vulnerabile la șocuri potențiale. În alte cazuri, nivelurile scăzute, dar aflate în creștere, ale datoriei pot fi indiciul unor vulnerabilități crescânde.

4.1. Reechilibrarea în UE și în zona euro

Ajustarea dezechilibrelor existente este împiedicată de mai mulți factori. Creșterea nominală modestă și nivelurile foarte scăzute ale inflației îngreunează procesul de reducere a efectului de levier. Diminuarea cererii mondiale reduce perspectivele unei redresări bazate pe exporturi. Persistența unor rate ridicate ale șomajului în unele state membre poate reduce creșterea potențială a producției și din cauza pierderii competențelor și a capacității de inserție profesională.

Se înregistrează progrese în ceea ce privește corectarea dezechilibrelor externe. În țările cu un nivel ridicat al datoriei externe, deficitele mari de cont curent din perioada anterioară crizei au fost reduse în mod considerabil și s-au transformat în excedente. Susținută de factori externi, competitivitatea prin costuri s-a îmbunătățit, în linii generale. În unele state membre, există dovezi ale unei ajustări structurale în ceea ce privește transferul resurselor către sectorul bunurilor comercializabile. Contul curent al zonei euro afișează în prezent unul dintre cele mai mari excedente din lume. Volumul excedentului câtorva state membre este remarcabil și indică faptul că atât cererea internă, cât și investițiile sunt modeste.

Vulnerabilitățile legate de nivelurile ridicate ale datoriei rămân în continuare o sursă de îngrijorare. În majoritatea țărilor, procesul de ajustare a bilanțurilor înregistrează progrese, reducerea efectului de levier fiind în curs în sectorul gospodăriilor și al întreprinderilor. Însă această reducere a efectului de levier este adesea legată de reducerea cheltuielilor. În unele țări, nivelul datoriei private în raport cu PIB-ul a scăzut datorită relansării unei creșteri robuste. Stocul de datorii rămâne la un nivel maxim istoric în mai multe state membre. În țările în care presiunile aferente reducerii efectului de levier afectează redresarea și reduc posibilitățile de investiție și de consum, este și mai necesar să se pună accentul pe crearea condițiilor prielnice menite să îmbunătățească productivitatea și competitivitatea pentru a limita impactul reducerii efectului de levier asupra creșterii și a ocupării forței de muncă.

Sectorul bancar și-a sporit capitalizarea, dar persistă presiuni legate de deteriorarea calității creditelor și a activelor și de un grad redus de profitabilitate. Băncile au înregistrat progrese substanțiale în ceea ce privește ajustarea bilanțurilor lor și numeroase instituții bancare sunt, în general, bine capitalizate și dispun de lichidități. În același timp, din cauza unei combinații a mai multor factori, sectorul bancar din unele țări înregistrează în continuare o proporție ridicată de credite neperformante și o calitate precară a activelor. Dacă nu se iau măsuri, aceste deficiențe pot duce la diminuarea creșterii creditului și la alocarea de credite sub nivelul optim. În plus, mediul actual, caracterizat de o creștere economică scăzută și de rate reduse ale dobânzii, are un impact asupra profiturilor în sectorul bancar.

Sunt necesare reforme structurale pentru a facilita realocarea resurselor între întreprinderi, sectoare și regiuni, precum și pentru a spori productivitatea, competitivitatea și crearea de locuri de muncă durabile. Statele membre trebuie să îmbunătățească procesul de realocare a resurselor disponibile, prin transferarea acestora către sectoarele bunurilor comercializabile și către întreprinderile cele mai productive care funcționează în cadrul fiecărui sector al economiei. Acest lucru poate fi sprijinit prin reforme menite să deschidă piețele de produse și servicii, ceea ce ar stimula, de asemenea, piața internă a UE, precum și prin reforme structurale care să elimine obstacolele din calea liberei circulații a bunurilor și serviciilor.

4.2. Punerea în aplicare a procedurii privind dezechilibrele macroeconomice

Comisia a îmbunătățit transparența procedurii privind dezechilibrele macroeconomice. Evaluările formulate în rapoartele de țară reflectă angajamentele cuprinse în

Comunicarea Comisiei privind măsurile care trebuie întreprinse în vederea finalizării Uniunii economice și monetare¹¹, în special în ceea ce privește o mai mare transparență la nivelul punerii în aplicare a procedurii. Constatările bilanțurilor aprofundate au fost prezentate mai eficace în rapoartele de țară prin intermediul unor tabele de sinteză, care descriu sursele dezechilibrelor și ilustrează principalele constatări privind evoluția variabilelor economice relevante, răspunsul în materie de politică și lacunele nerezolvate identificate la nivel de politici. Serviciile Comisiei vor publica, de asemenea, un compendiu care va reuni într-un singur document informațiile relevante referitoare la procedura privind dezechilibrele macroeconomice.

Comisia simplifică și stabilizează categoriile dezechilibrelor macroeconomice. Pentru a asigura o comunicare mai eficace și mai simplă, categoriile dezechilibrelor macroeconomice au fost simplificate în acest an, reducându-se numărul acestora de la șase la patru: nu există dezechilibre, dezechilibre, dezechilibre excesive și dezechilibre excesive pentru care se prevăd măsuri corective. Aceste categorii vor rămâne stabile în următorii ani. Monitorizarea specifică va fi activată în cazul unor dezechilibre sau al unor dezechilibre excesive și va fi modulată în funcție de gravitatea provocărilor subiacente. Recomandările specifice fiecărei țări vor fi adaptate pentru a reflecta natura dezechilibrelor, prin prisma măsurilor de reformă propuse de statele membre în cadrul programelor naționale de reformă.

Tabelul 1: Clasificarea dezechilibrelor în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice

Categorii anterioare	Categorii simplificate
Nu există dezechilibre	Nu există dezechilibre
Dezechilibre care necesită măsuri de politică și monitorizare	
Dezechilibre care necesită măsuri de politică decisive și monitorizare	Dezechilibre
Dezechilibre care necesită măsuri de politică decisive și monitorizare specifică	
Dezechilibre excesive care necesită măsuri de politică decisive și monitorizare specifică	Dezechilibre excesive
Dezechilibre excesive pentru care se prevăd măsuri corective*	Dezechilibre excesive pentru care se prevăd măsuri corective

*Categorია „dezechilibre excesive pentru care se prevăd măsuri corective” implică declanșarea procedurii aplicabile dezechilibrelor excesive în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1176/2011.

Efectele de propagare asupra altor țări și chestiunile sistemice au fost, de asemenea, luate în considerare în bilanțurile aprofundate. Identificarea și evaluarea dezechilibrelor macroeconomice iau în considerare faptul că o abordare coordonată la nivelul zonei euro este justificată pentru corectarea dezechilibrelor, sprijinindu-se totodată redresarea economică. Procedura privind dezechilibrele macroeconomice are drept scop prevenirea și corectarea dezechilibrelor care ar putea fi dăunătoare pentru țara în cauză, pentru zona euro sau pentru UE. În Raportul său privind mecanismul de alertă 2016¹², publicat alături de Analiza anuală a

¹¹ COM(2015) 600.

¹² COM(2015) 691.

creșterii pentru 2016, Comisia a considerat că 19 state membre ar trebui să facă obiectul unui bilanț aprofundat pentru a se evalua mai amănunțit gravitatea posibilelor dezechilibre.

Se consideră că, în raport cu anul trecut, se confruntă cu dezechilibre mai puține state membre. Conform bilanțurilor aprofundate, șase din cele 19 state membre care au fost reținute pentru a face obiectul unei analize mai detaliate nu au dezechilibre, șapte state membre se confruntă cu dezechilibre și șase state membre se confruntă cu dezechilibre excesive. În cazul Croației și al Portugaliei, Comisia își va reexamina evaluarea în luna mai, luând în considerare nivelul de ambiție al programelor naționale de reformă ale celor două state membre. Apendicele 3 sintetizează constatările bilanțurilor aprofundate pentru fiecare stat membru.

Tabelul 2: Rezultatul bilanțurilor aprofundate pentru 2016 (categorii simplificate)

Nu există dezechilibre	BE, EE, HU, AT, RO, UK
Dezechilibre*	DE, IE, ES, NL, SI, FI, SE
Dezechilibre excesive*	BG, FR, HR, IT, PT, CY

*Categoriile „dezechilibre” și „dezechilibre excesive” implică o monitorizare specifică, ce trebuie modulată în funcție de gravitatea provocărilor.

În cadrul categoriilor simplificate aferente procedurii privind dezechilibrele macroeconomice, supravegherea va cuprinde monitorizarea specifică a tuturor statelor membre vizate de dezechilibre și de dezechilibre excesive. Monitorizarea specifică ar trebui să asigure o supraveghere sporită a răspunsului la nivel de politici referitor la dezechilibrele identificate, prin intensificarea dialogului cu autoritățile naționale, prin misiuni ale experților și prin întocmirea unor rapoarte periodice privind progresele înregistrate care trebuie să facă obiectul unor discuții cu toate statele membre. Aceste contacte vor contribui, de asemenea, la monitorizarea punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări în statele membre vizate. Monitorizarea poate varia în funcție de natura exactă a dezechilibrului identificat. În general, țările care se confruntă cu dezechilibre excesive vor face obiectul unei monitorizări mai stricte. Țările din categoria celor cu „dezechilibre excesive pentru care se prevăd măsuri corective” vor face obiectul procedurii de dezechilibru excesiv, care presupune formularea unor recomandări în materie de politică pentru a corecta dezechilibrele identificate și pentru a le monitoriza prin intermediul unui plan de măsuri corective.

5. REFORME ÎNTREPRINSE DE CĂTRE STATELE MEMBRE

S-au înregistrat progrese în ceea ce privește reformele în majoritatea statelor membre. Aceste eforturi în materie de reformă trebuie să fie susținute și consolidate pentru a pregăti economiile în cazul apariției unor șocuri viitoare și pentru a consolida competitivitatea. Soliditatea și durabilitatea redresării depind de rapiditatea și de eficacitatea cu care se adoptă și se pun în aplicare reformele. Fondurile UE, în special fondurile structurale și de investiții europene, pot și ar trebui să fie utilizate pentru a facilita reformele. În timp ce recomandările specifice fiecărei țări emise anul trecut au identificat unele aspecte care s-au aflat în centrul

discuțiilor privind politica economică și socială în statele membre, în mai multe cazuri, rapoartele de țară evidențiază noi evoluții, cum ar fi afluxul de migranți și refugiați.

Aspectele calitative ale reformelor sunt importante pentru succesul acestora. O alocare eficientă a resurselor către întreprinderile mai productive ar spori productivitatea și ratele de creștere. În plus, aceasta ar duce la creșterea investițiilor efectuate de întreprinderi mai eficiente, consolidând potențialul de creștere pe termen lung al economiilor statelor membre. Reformele întreprinse pe piața produselor, a serviciilor și a forței de muncă necesită timp pentru a da rezultate, însă ele declanșează această realocare a resurselor prin activarea investițiilor și prin modernizarea bazei de producție a economiei UE.

Sunt necesare reforme la nivelul statelor membre pentru a le completa pe cele întreprinse la nivelul UE. Au existat o serie de reforme și de instrumente de politică referitor la care s-a convenit la nivelul UE, care vizează asigurarea unui mediu de afaceri mai bun și a unui cadru de reglementare mai sigur și mai stabil, cum ar fi strategia privind piața unică, piața unică digitală, uniunea energiei, uniunea piețelor de capital, pachetul privind economia circulară și Agenda pentru o mai bună reglementare. Secțiunea de mai jos descrie progresele înregistrate de fiecare stat membru în promovarea reformelor în domeniile identificate în cadrul recomandărilor specifice fiecărei țări care au fost emise anul trecut.

5.1 Relansarea investițiilor

Îmbunătățirea condițiilor privind investițiile necesită acțiuni pe mai multe fronturi. Este necesar să se atragă mai multă finanțare privată pentru investiții în economia reală și să se asigure calitatea investițiilor publice. În conformitate cu Planul de investiții pentru Europa, pentru ca investițiile să înceapă să contribuie într-o mai mare măsură la creșterea economică și la crearea de locuri de muncă, este necesar să se îmbunătățească finanțarea de risc, să se creeze un mediu mai propice pentru investiții și să se elaboreze proiecte de investiții mai bine structurate și mai vizibile. Comisia a pus deja în aplicare o serie de reforme la nivel european în vederea stimulării investițiilor, cum ar fi propunerea prezentată în temeiul Directivei Solvabilitate II. De asemenea, serviciile Comisiei au furnizat o identificare detaliată a principalelor provocări în materie de investiții în fiecare stat membru¹³. Printre acestea se numără barierele administrative și cele în materie de reglementare, achizițiile publice, fiscalitatea, sistemele judiciare, accesul la finanțare și cadrele în materie de insolvență, educația și competențele, precum și reglementările sectoriale. În plus, Comisia a identificat necesitatea de a avea acces la surse de finanțare sporite și mai diversificate, precum și necesitatea de a extinde prioritățile dincolo de infrastructura tradițională, pentru a include investițiile în capitalul uman și cele sociale conexe.

Până acum, investițiile nu au reușit să devină un vector puternic pentru redresare.¹⁴ Statele membre sunt încurajate să asigure un mediu favorabil investițiilor, prin eliminarea blocajelor, prin asigurarea unei mai mari previzibilități în materie de reglementare, prin consolidarea pieței unice, prin identificarea unei rezerve stabile de proiecte și prin asigurarea coordonării și a planificării la toate nivelurile administrației. Pentru majoritatea statelor membre, impactul negativ al crizei financiare asupra investițiilor se resimte încă, în timp ce în unele state, echilibrul relativ dintre investițiile publice și cele private sau investițiile realizate

---

¹³ SWD (2015) 400.

¹⁴ Comisia Europeană, Previziuni economice europene, iarna anului 2016.

de întreprinderi a suferit modificări. Irlanda este un exemplu de stat membru în care, după un proces de adaptare major și dificil, investițiile private masive joacă un rol central în procesul de redresare economică.

Fondurile UE au continuat să joace un rol-cheie în mai multe state membre. În Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Croația, Letonia, Lituania, Ungaria, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovenia și Slovacia, fondurile UE reprezintă o parte importantă a investițiilor. Comisia colaborează îndeaproape cu statele membre pentru a îmbunătăți modul în care sunt gestionate și investite fondurile. Ratele de absorbție pot fi sporite prin consolidarea capacității administrative a administrațiilor naționale și regionale și a asistenței tehnice, contribuind, de asemenea, la o combinație optimă între diferitele fonduri ale UE.

În contextul cadrului financiar multianual pentru perioada 2014-2020, fondurile structurale și de investiții europene sunt strâns legate de obiectivele Strategiei Europa 2020 și de provocările macroeconomice identificate în recomandările specifice fiecărei țări. Dincolo de nivelurile de absorbție, este important să se asigure faptul că fondurile UE sunt utilizate în modul cel mai eficace cu putință în ceea ce privește abordarea provocărilor economice și sociale în statele membre. Programarea cu întârziere a unora dintre fonduri necesită acum eforturi suplimentare pentru a se asigura plata mai rapidă și lipsită de dificultăți. Condiționalitățile *ex ante* nu au fost încă îndeplinite de unele state membre; în cazul în care acest lucru nu se va îndeplini, Comisia poate suspenda plățile intermediare acordate priorităților programelor în cauză. Finanțarea din Fondul european pentru investiții strategice, din programul Orizont 2020, din Mecanismul pentru interconectarea Europei (incluzând peste 4,1 miliarde EUR doar pentru sectorul transporturilor) și din alte fonduri ale UE gestionate direct vine în completarea fondurilor structurale și de investiții europene, iar aceste oportunități ar trebui să fie combinate în mod optim. Între 2014 și 2020, din fondurile structurale și de investiții europene sunt puse la dispoziția statelor membre peste 450 de miliarde EUR pentru a finanța o creștere inteligentă și favorabilă incluziunii, competitivitatea și coeziunea.

În ciuda realizării unor progrese, în multe state membre persistă obstacole în calea investițiilor în anumite sectoare-cheie. Acest lucru este valabil în special în ceea ce privește serviciile, industriile de rețea și construcțiile. Mediul de afaceri relativ favorabil în anumite state membre precum Estonia și Regatul Unit îndeplinește rolul unui stimulent pentru investiții. Cu toate acestea, o serie de state membre se confruntă cu obstacole în calea investițiilor, care se materializează sub forma unor sarcini administrative, a birocrăției, a administrației publice ineficiente, a incertitudinii juridice sau a schimbării mediilor legislative, precum și cu o lipsă a transparenței, ceea ce îngreunează lupta împotriva corupției. În mai multe state membre au fost identificate proceduri îndelungate și greoaie în realizarea unor proiecte de mare amploare. Acestea pot crea bariere în calea intrării sau a stabilirii, de exemplu în sectorul comerțului cu amănuntul și al serviciilor profesionale. Accesul dificil la finanțare acționează, de asemenea, ca o frână în calea investițiilor în unele state membre.

Reluarea activității de creditare a economiei reale

Sectorul financiar a continuat să faciliteze condițiile de creditare. În pofida creșterii reduse a creditului în țările în care reducerea efectului de levier este în curs, au loc evoluții pozitive în oferta de credite. Potrivit sondajului privind creditele bancare efectuat în

ianuarie 2016 de către Banca Centrală Europeană¹⁵, băncile au raportat o relaxare netă continuă a standardelor de creditare privind împrumuturile acordate întreprinderilor și gospodăriilor pentru achiziționarea de locuințe, precum și privind creditul de consum. Concurența a rămas principalul factor generator al relaxării referitoare la standardele de creditare ale băncilor privind împrumuturile acordate întreprinderilor. Băncile au continuat să relaxeze termenii și condițiile pentru acordarea de noi împrumuturi în cazul tuturor categoriilor de împrumuturi, în special pentru întreprinderi. Progresele realizate în consolidarea băncilor vin, de asemenea, în sprijinul relaxării condițiilor de creditare.

S-au înregistrat unele progrese în îmbunătățirea accesului la finanțare. Mai multe state membre au instituit sau și-au intensificat inițiativele menite să îmbunătățească accesul la finanțare. Ungaria a lansat Sistemul de finanțare pentru creștere. Mai multe inițiative care vizează îmbunătățirea accesului la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii, în special prin utilizarea fondurilor UE, sunt, de asemenea, în curs. De exemplu, Portugalia a pus la dispoziție resurse pentru investiții în fonduri proprii și capital de risc prin intermediul fondurilor structurale europene și al fondurilor naționale. Malta combină fondurile locale și fondurile UE pentru a furniza IMM-urilor credite fiscale, granturi sau garanții financiare.

Într-o serie de state membre au fost îmbunătățite cadrele în materie de insolvență. Croația a revizuit legislația în materie de insolvență a societăților comerciale și a persoanelor fizice. Irlanda a introdus modificări ale cadrului în materie de insolvență, vizând sporirea utilizării regimurilor de insolvență și de faliment aferente persoanelor fizice. Spania a introdus un nou cadru în materie de insolvență a persoanelor fizice și a întreprins măsurile necesare pentru ca procedurile privind insolvența societăților comerciale și procedurile extrajudiciare să fie mai flexibile. Cipru a adoptat noi cadre juridice în materie de executare silită și insolvență pentru a reduce durata și costurile procedurilor de executare a garanțiilor oferite pentru contractarea împrumuturilor, stimulând în același timp o disciplină a rambursării.

5.2 Continuarea reformelor structurale în scopul modernizării economiilor

În Analiza anuală a creșterii pentru 2016, Comisia a pus accentul pe cooperarea eficace între statele membre, vizând creșterea productivității și convergența ascendentă; necesitatea de a asigura un echilibru între flexibilitate și securitate în cadrul politicilor privind piața forței de muncă, precum și necesitatea ca piețele de produse și servicii să devină mai integrate și mai competitive.

Ocuparea forței de muncă și politica socială

În prezent, ocuparea forței de muncă crește atât în UE, cât și în zona euro. Șomajul, inclusiv șomajul în rândul tinerilor, este în scădere. În același timp, șomajul pe termen lung a fost în continuare în creștere în 2015 comparativ cu 2014, chiar dacă în cursul anului s-a observat o reducere treptată a acestei tendințe. Șomajul de lungă durată afectează 10,5 milioane de persoane și este responsabil de 48 % din rata totală a șomajului. Șomajul în rândul tinerilor se ridică la 20 %, ceea ce înseamnă că patru milioane și jumătate de tineri sunt șomeri. În unele state membre, mulți tineri își părăsesc țara. În Grecia, Spania, Croația și Italia, șomajul în rândul tinerilor se ridică la aproximativ 40 % sau mai mult. În plus, într-o

¹⁵ Banca Centrală Europeană, *The euro area bank lending survey* (Sondajul asupra creditului bancar în zona euro), al patrulea trimestru al anului 2015, ianuarie 2016.

serie de state membre există un nivel ridicat de tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare, acest procent fiind de peste 20 % în Bulgaria și Italia.

Pentru a consolida poziția în materie de competitivitate a UE, este în continuare important ca, pe termen mediu, salariile reale să continue să evolueze în concordanță cu productivitatea. O serie de țări au depus eforturi pentru a spori capacitatea de reacție a piețelor forței de muncă și pentru a facilita dezvoltarea întreprinderilor. Printre aceste eforturi s-au numărat suprimarea anumitor norme privind pragurile pentru întreprinderi și îmbunătățirea previzibilității rezultatelor litigiilor de muncă, ceea ce poate facilita recrutarea inițială de către întreprinderi. Deși a existat, în general, o aliniere a evoluției salariilor la nivelurile productivității în UE, progresele înregistrate în acest domeniu au fost limitate în câteva state membre. În conformitate cu recomandările specifice fiecărei țări pentru 2015, au fost încheiate acorduri intersectoriale privind moderarea salarială în Finlanda pentru perioada 2014-2015 și în Spania pentru perioada 2015-2017. Noi mecanisme de stabilire a salariului minim au fost introduse în Irlanda, în timp ce în Germania s-a introdus un salariu minim obligatoriu la nivel național.

Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a soluționa problema segmentării piețelor forței de muncă. Reducerea diferențelor de reglementare dintre contractele cu durată nedeterminată și contractele nestandard poate încuraja tranziția către contracte cu durată nedeterminată și poate promova crearea unor locuri de muncă stabile, stimulându-i pe angajatori și pe angajați să investească în competențe și în învățarea pe tot parcursul vieții. Reformele întreprinse în acest sens au continuat în 2015, în conformitate cu recomandările specifice fiecărei țări, în special în țările care se confruntă cu o dualitate considerabilă a pieței forței de muncă, de exemplu Italia și Polonia. Ca parte a unei ample reforme a pieței forței de muncă, Italia a simplificat acordurile contractuale și procedurile aferente legislației muncii și a redus sfera de aplicare a reangajării în urma concedierilor abuzive.

Garanția pentru tineret, aflată în prezent în al treilea an de punere în aplicare, dă rezultate. Situația tinerilor în UE se îmbunătățește, iar eforturile depuse în direcția îmbunătățirii tranziției de la școală către un loc de muncă au fost intensificate, inclusiv prin activarea timpurie și prin informarea tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare. Printre principalele rezultate obținute în acest domeniu se numără informarea pe scară mai largă, un sprijin mai bine adaptat nevoilor tinerilor oferit de către serviciile publice de ocupare a forței de muncă, o mai bună concepere a instrumentelor active pe piața forței de muncă pentru tineri și un accent mai puternic acordat stagiilor de calitate. Reformele întreprinse în contextul Garanției pentru tineret s-au intensificat, în special în statele membre care se confruntă cu provocări semnificative, cum ar fi Italia și Portugalia, precum și în statele membre care beneficiază de un sprijin financiar din partea UE cu ajutorul căruia ar putea fi abordate măsuri inovatoare, de mare amploare și reforme structurale.

Deși s-au înregistrat progrese în ceea ce privește revenirea pe piața forței de muncă a șomerilor, sunt necesare reforme suplimentare ale politicilor active în domeniul pieței forței de muncă. O serie de state membre, cum ar fi Spania, Franța, Letonia și Finlanda, au lansat noi măsuri active destinate șomerilor de lungă durată. Italia începe să reformeze guvernanta politicilor active în domeniul pieței forței de muncă și să consolideze legăturile cu politicile pasive. Cu toate acestea, mai trebuie abordate și alte provocări, cum ar fi coordonarea insuficientă între ocuparea forței de muncă și serviciile sociale, lipsa de implicare și de parteneriate cu angajatorii, ratele relativ scăzute de participare la măsurile active privind piața forței de muncă și nivelul insuficient de finanțare a acestora. În plus, unele țări nu

prevăd abordări individualizate, bazate pe crearea de profiluri, pe concordanța competențelor sau pe consiliere intensivă. Recomandarea privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă, adoptată de Consiliu în decembrie 2015¹⁶, le oferă statelor membre orientări privind modul în care acestea trebuie să își intensifice eforturile de combatere a șomajului de lungă durată.

Sărăcia necesită un răspuns amplu în materie de politică. Au fost luate sau sunt pe cale de a fi luate măsuri într-o serie de state membre în ceea ce privește asistența socială și, în special, gradul de acoperire și/sau de acoperire a venitului minim. Dat fiind că ajutorul pentru venit ar trebui să fie combinat cu o bună corelare a pieței forței de muncă, se introduc, de asemenea, diverse stimulente financiare și nefinanciare pentru a facilita revenirea pe piața forței de muncă. Acestea includ proiectarea sistemelor de indemnizații de șomaj în Danemarca și în Italia și prestațiile pentru exercitarea unei activități profesionale în Malta. Pentru a se ajunge la un echilibru între obiectivele de reducere a sărăciei și de participare sporită la piața forței de muncă, unele state membre, cum ar fi Regatul Unit, încearcă să simplifice diferitele prestații, integrându-le în cadrul unor sisteme mai ample. Preocupările referitoare la efectele numărului tot mai mare de copii afectați de sărăcie au determinat unele state membre să își majoreze prestațiile sociale corespunzătoare. S-au înregistrat progrese limitate în ceea ce privește incluziunea romilor în statele membre relevante.

Integrarea cu succes a migranților și a refugiaților în unele state membre necesită o atenție deosebită. Afluxul mare de migranți și refugiați din ultimul an reprezintă o provocare majoră pentru multe state membre și pentru UE. Însă acest fenomen reprezintă, de asemenea, o oportunitate, în special pentru statele membre care se confruntă cu schimbări demografice. Experiența dobândită cu fluxurile anterioare de refugiați sugerează că aceștia pot întâmpina dificultăți mai mari în privința integrării pe piața forței de muncă decât media resortisanților din țările terțe. O integrare reușită presupune, printre altele, evaluarea timpurie a competențelor, recunoașterea rapidă a calificărilor și formarea lingvistică adecvată pentru a oferi un acces rapid și efectiv la piața forței de muncă, la asistență medicală și la locuințe. Având în vedere proporția ridicată a copiilor și a tinerilor (în jur de 26 %), în special sistemele de educație trebuie să se adapteze rapid și să ofere programe personalizate pentru competențe de bază și pentru competențe lingvistice. Mai mult, integrarea cu succes a femeilor merită o atenție specială.

Performanța sistemelor de educație și de formare rămâne un motiv de îngrijorare în multe state membre. Deși proporția persoanelor care au părăsit timpuriu școala a scăzut, în medie, la 11,1 %, nouă state membre nu au reușit încă să atingă obiectivul principal al Strategiei Europa 2020, de 10 %. Aceste deficiențe structurale periclitează potențialul de creștere al Europei. Numeroase state membre elaborează strategii în materie de competențe și pun în aplicare reforme structurale ale sistemelor lor educaționale. Republica Cehă a adoptat o reformă a învățământului superior, iar Bulgaria a adoptat Legea privind învățământul preșcolar și școlar, care oferă un cadru juridic consolidat pentru îmbunătățirea calității și a echității educației la nivel primar și secundar. Italia a introdus o reformă a sistemului de învățământ menită să sporească autonomia școlilor, să introducă componente pe bază de merit pentru salariile cadrelor didactice și să îmbunătățească sistemul de recrutare a cadrelor didactice.

Presiunea fiscală asupra veniturilor salariale ar trebui redusă și mai mult. Multe state membre au luat măsuri pentru a reduce impozitarea veniturilor salariale. De exemplu,

---

¹⁶ Documentul 14361/15 al Consiliului.

Estonia și Franța au întreprins măsuri pentru a reduce impozitarea veniturilor salariale în cazul persoanelor cu venituri reduse. În plus, în unele state membre, caracterizate prin rate ridicate ale șomajului, cum ar fi Belgia, Spania și Italia, au fost puse în aplicare reforme în domeniul impozitării veniturilor salariale. Cu toate acestea, sarcina fiscală asupra costului forței de muncă, în special asupra persoanelor cu venituri scăzute, se menține la un nivel ridicat în mai multe state membre și chiar a crescut în anumite țări.

Mediul de afaceri și industriile de rețea

Un mediu de reglementare mai favorabil întreprinderilor și ocupării forței de muncă va încuraja investițiile private. Îmbunătățirea practicilor din administrația publică, eliminarea corupției, introducerea unor reglementări transparente, neîmpovărătoare și previzibile contribuie la creșterea competitivității, la impulsivitatea creșterii economice și a creării de locuri de muncă. S-au înregistrat progrese în acest sens. Italia a luat măsuri pentru a reforma în continuare și a accelera procedurile de executare silită în caz de insolvență. Franța a continuat să urmărească un program ambițios de simplificare care cuprinde, până acum, peste 600 de măsuri, dintre care o treime au fost deja puse în aplicare. Croația a înregistrat unele progrese în ceea ce privește îmbunătățirea cadrului în materie de pre-insolvență și insolvență pentru entitățile corporative. Malta a introdus o serie de noi sisteme tehnologice și procedurale pentru a reduce birocrația și întârzierile din cadrul instanțelor civile. Letonia a înregistrat progrese substanțiale în privința cadrelor de mediere și arbitraj. Calitatea, independența și eficiența sistemelor judiciare rămâne o provocare în unele state membre, deși reformele în domeniul justiției au înregistrat unele progrese în Italia, Letonia și Slovenia.

Reducerea birocrației, consolidarea eficienței administrative și a calității cadrului de reglementare pot fi în continuare îmbunătățite. Întârzierile înregistrate în privința procedurilor de acordare a licențelor rămân semnificative și peste două treimi din statele membre percep în continuare de la noile întreprinderi o sumă de peste 100 EUR – limita propusă în inițiativa „Small Business Act”. Reformele structurale sunt de multe ori întârziate de lipsa capacității de punere în aplicare și de structurile instituționale instabile. Eficiența investițiilor publice este adesea afectată de deficiențe legate de evaluarea proiectelor, de achiziții, de punerea în aplicare și de o slabă coordonare între diferitele niveluri ale administrației. În numeroase state membre, furnizarea unor servicii avansate și integrate de e-Guvernare pentru întreprinderi rămâne o provocare.

Achizițiile publice sunt în continuare un domeniu în care sunt necesare îmbunătățiri suplimentare. În unele state membre, deficiențele din domeniul achizițiilor publice rămân una dintre principalele surse de nereguli constatate în cadrul auditurilor realizate în legătură cu utilizarea fondurilor structurale și de investiții europene. Aceste deficiențe descurajează investițiile și perturbă buna funcționare a pieței unice. Achizițiile publice sunt un alt domeniu afectat de probleme de corupție.

Investițiile în rețelele de energie și transport contribuie la realizarea unor piețe integrate, care funcționează mai bine, precum și la îmbunătățirea securității aprovizionării, fiind esențiale pentru tranziția către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon. De exemplu, finalizarea interconectării rețelelor de energie electrică și de gaze dintre Spania și Franța va fi esențială pentru asigurarea securității aprovizionării și pentru îmbunătățirea funcționării piețelor de energie. Investițiile în capacitatea de transport a energiei electrice, precum și interconectarea rețelelor de gaze cu statele baltice și între acestea înregistrează, de asemenea, progrese, scopul urmărit fiind integrarea acestor state membre în rețelele și piețele de energie europene. Grație recente finalizări a conexiunilor electrice dintre

cele trei state baltice și Polonia, Finlanda și Suedia, rata de interconectare a ajuns la aproximativ 25 %, fiind în curs alte investiții pentru interconectarea statelor baltice. Spania a instituit un fond pentru a îmbunătăți accesul terestru la porturile maritime.

Pentru modernizarea economiei UE, este necesară eliminarea deficitelor de infrastructură în ceea ce privește rețelele de comunicare digitală. Creșterea preconizată a cererii de rețele de comunicații de înaltă calitate nu ar trebui întârziată din cauza unor reacții tardive la nivel de ofertă. În unele state membre, în ciuda depunerii unor eforturi semnificative pentru a îmbunătăți acoperirea rețelelor de infrastructură de comunicații de nouă generație, va fi dificil să se îndeplinească obiectivul agendei digitale, respectiv ca toată lumea să aibă acces până în 2020 la rețele de generație următoare de 30 Mbps sau mai mult.

Reformele de pe piața produselor și a serviciilor

Restricțiile din sectoarele serviciilor sunt în continuare numeroase în multe state membre ale UE. Astfel cum reiese din cele mai recente estimări ale Comisiei care însoțesc publicarea strategiei privind piața unică¹⁷, restricțiile în materie de reglementare au un impact negativ dovedit asupra investițiilor, a creșterii și a ocupării forței de muncă.

Rezultatele semestrului european în acest domeniu arată că reformele dau roade. Potrivit estimărilor OCDE¹⁸, reformele structurale introduse în Italia în 2012 ar trebui să genereze, la cinci ani de la introducerea lor, o creștere a PIB-ului cu 1,5 puncte procentuale. Multe dintre aceste reforme au fost realizate ca răspuns la recomandările adresate Italiei în contextul semestrului european. Alte reforme au dat mai rapid rezultate vizibile. Ca răspuns la o recomandare adresată Spaniei în 2012, în urma introducerii unor licențe rapide pentru deschiderea unităților comerciale, în prima jumătate a anului 2013 s-a deschis un număr suplimentar de 7 000 de astfel de unități.

În multe state membre, rapoartele de țară arată înregistrarea unor progrese pozitive, însă lente în ceea ce privește reformarea piețelor serviciilor. Contribuția sectorului serviciilor pentru întreprinderi la productivitatea sectorului de producție și a altor sectoare de servicii este esențială pentru modernizarea economiilor din UE. Nivelul și numărul restricțiilor care există pe piețele serviciilor profesionale pentru întreprinderi, în special în inginerie, contabilitate, arhitectură și în serviciile juridice, impun o atenție specială.

Reformele din domeniul serviciilor profesionale pot da rezultate tangibile, însă progresele sunt foarte lente. În urma unei recomandări din 2011, Slovenia a adoptat în 2012 un program vizând dereglementarea profesiilor. În anii următori au fost emise alte recomandări care au condus la dereglementarea totală sau la simplificarea accesului la profesii în mai multe sectoare (construcții, comerțul cu amănuntul, turism). Polonia a început în 2012 un proces treptat și amplu de reformă a profesiilor reglementate. Reforma a vizat 248 de profesii și, pentru majoritatea lor, obstacolele existente au fost eliminate parțial. Pentru 70 de profesii, restricțiile au fost complet eliminate. Polonia a adoptat în 2015 cea de a treia și ultima componentă a acestei reforme vizând dereglementarea. În urma unei recomandări specifice fiecărei țări din 2014 referitoare la serviciile juridice, Irlanda a înregistrat progrese

---

¹⁷ COM(2015) 550

¹⁸ OCDE, Italia. Reformele structurale: impactul asupra creșterii economice și a ocupării forței de muncă, februarie 2015.

semnificative până la sfârșitul anului 2015, adoptând acte legislative pentru a deschide piețele respective.

Sectorul construcțiilor poate avea o contribuție importantă la consolidarea redresării, însă pentru aceasta sunt necesare reforme. Redresarea sectorului după criză se dovedește lentă și dificilă. Reformele ar contribui la reimpulsionarea sectorului, deși punctul de referință nu ar trebui să fie reprezentat de nivelurile nesustenabile de dinainte de criză. În 2015, Comisia a efectuat o analiză aprofundată a obstacolelor existente în sectorul construcțiilor, care a confirmat existența unor abordări foarte diferite în rândul statelor membre.

În ultimii ani s-au emis recomandări specifice fiecărei țări privind sectorul construcțiilor pentru a elimina restricțiile în materie de reglementare în Danemarca, Germania, Lituania, Polonia, Slovacia și Suedia. Până în prezent s-au înregistrat progrese limitate. Începând din iunie 2015, în Polonia, o nouă lege în domeniul construcțiilor a simplificat obligațiile administrative referitoare la construcții. Cu toate acestea, legea respectivă a abordat doar un număr limitat de aspecte. În Suedia, a fost desemnată o comisie de anchetă pentru a analiza și a prezenta propuneri cu privire la modalitățile de îmbunătățire a concurenței în sectorul construcțiilor de locuințe și al materialelor de construcții. În septembrie 2015, în Slovacia a fost adoptată o modificare a Legii privind construcțiile menită să raționalizeze procedurile administrative pentru obținerea autorizațiilor de utilizare a terenurilor și de construcție.

Intensificarea reformelor vizând reducerea barierelor în materie de reglementare din sectorul comerțului cu amănuntul ar avea un impact pozitiv considerabil. Presiunea concurențială sporită care s-ar înregistra în urma reducerii barierelor ar îmbunătăți structura pieței și dinamica investițiilor, conducând la intrarea pe piață a unor întreprinderi mai eficiente și mai inovatoare. Consumatorii ar beneficia de prețuri mai mici, de o mai mare varietate, de inovare și de o calitate superioară, ceea ce ar stimula consumul.

În ansamblu, statele membre au înregistrat unele progrese în îmbunătățirea mediului de reglementare în sectorul comerțului cu amănuntul, însă sunt necesare eforturi suplimentare. În special, condițiile de înființare pot fi în continuare îmbunătățite. Finlanda a abrogat legea care reglementa orele de deschidere și au fost luate unele măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de înființare în sectorul comerțului cu amănuntul, prin modificări aduse planului de amenajare a teritoriului. În Spania, reforma din 2014 din sectorul comerțului cu amănuntul a pregătit terenul pentru condiții mai bune de înființare și de exploatare. Cu toate acestea, avantajele care decurg din această reformă vor putea fi obținute în practică numai atunci când comunitățile autonome vor adopta actele de punere în aplicare necesare.

Rapoartele de țară evidențiază, de asemenea, necesitatea unor reforme suplimentare pentru reducerea obstacolelor de pe piețele de produse. În ultimii ani, Italia a întreprins reforme pentru a reduce restricțiile de pe piață și a crește concurența prin intermediul unui pachet de liberalizare, adoptat în 2012, și, mai recent, a unui plan de privatizare și a unei legi în domeniul concurenței. Se așteaptă ca intensificarea concurenței în sectorul energiei și al telecomunicațiilor și planul de privatizare să ducă la o creștere a PIB-ului cu 0,2 % în 2020. În unele state membre continuă să existe un nivel comparativ ridicat al sarcinii de reglementare pentru piețele de produse în sectoare cum ar fi energia electrică, gazele, telecomunicațiile, serviciile poștale, transportul feroviar și rutier.

Reformele întreprinse de statele membre pentru a îmbunătăți eficiența în utilizarea resurselor și a promova o economie mai circulară vor contribui la stimularea investițiilor. Mai multe state membre iau măsuri în această direcție. Belgia și Țările de Jos au instituit programe favorabile economiei circulare. Portugalia a adoptat un angajament privind creșterea verde care instituie o gamă amplă de măsuri ce promovează tranziția către o economie mai eficientă din punctul de vedere al resurselor, mai ecologică și cu emisii reduse de dioxid de carbon.

Inovarea

Inovarea este un motor pentru modernizarea economiei, atrage investiții și sprijină creșterea economică. Crearea condițiilor propice inovării necesită o combinație de stimulente financiare și stabilirea unei legături mai strânse între mediul de afaceri și mediul academic. Pentru a stimula cercetarea, dezvoltarea și inovarea, tot mai multe state membre consolidează măsurile de sprijin indirect, cum ar fi stimulentele fiscale. De exemplu, la începutul anului 2016, Polonia a introdus noi stimulente fiscale pentru cercetare și dezvoltare. Există, de asemenea, noi scutiri de impozite pentru veniturile obținute din vânzarea acțiunilor societăților eligibile, care se preconizează că vor stimula finanțarea prin capitaluri proprii pentru întreprinderile inovatoare. Estonia a lansat inițiative de promovare a inovării în cadrul achizițiilor publice; de asemenea, a oferit finanțare mai multor centre tehnologice, precum și un sistem de bonuri pentru inovare care permite întreprinderilor mici și mijlocii să coopereze cu universitățile și cu centrele de competență. Cu toate acestea, legătura dintre mediul academic, cercetare și necesitățile în materie de inovare ale întreprinderilor trebuie consolidată în multe state membre, în special în cele în care performanța globală în materie de inovare a stagnat sau chiar a scăzut recent, precum și în statele în care persistă un decalaj semnificativ față de performanța liderilor în materie de inovare, în pofida înregistrării unor progrese recente.

5.3 Politici bugetare responsabile

Deși deficitele bugetare globale au fost reduse considerabil în ultimii ani și, conform previziunilor, vor continua să scadă, mai multe state membre nu respectă cerințele Pactului de stabilitate și de creștere. Conform previziunilor, ponderea datoriei în PIB va scădea treptat față de valorile maxime înregistrate în 2014. Reducerea deficitului în perioada 2015-2017 este determinată, în principal, de redresarea economică și de scăderea cheltuielilor cu dobânzile, în timp ce alte elemente ale veniturilor și cheltuielilor sunt, în general, expansioniste. Drept urmare, se estimează că deficitul structural va crește ușor în zona euro și se va stabiliza în UE după mai mulți ani de îmbunătățire continuă. Politicile bugetare ar trebui evaluate în raport cu obiectivul dublu al sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice și al nevoii de a sprijini redresarea moderată înregistrată în prezent.

O structură a veniturilor și a cheltuielilor mai favorabilă creșterii ar sprijini creșterea economică. Trebuie făcute mai multe progrese în direcția reducerii sarcinii fiscale asupra veniturilor salariale. Pornind de la progresele înregistrate în combaterea evaziunii fiscale și în îmbunătățirea administrării fiscale, sunt necesare eforturi suplimentare pentru ca sistemele fiscale să devină mai echitabile și mai eficiente, pentru a elimina factorii care descurajează crearea de locuri de muncă, a acorda prioritate cheltuielilor favorabile creșterii și a menține un

nivel productiv al investițiilor publice. În acest sens, reducerea suplimentară preconizată a ratei investițiilor publice în raport cu PIB-ul în perioada 2015-2017 arată că sunt necesare eforturi suplimentare.

Caseta 1. Situația la zi privind supravegherea în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere

În cadrul evaluării proiectelor de planuri bugetare pentru 2016 prezentate de statele membre din zona euro, care a fost publicată în noiembrie 2015, Comisia a indicat că, în cazul a patru țări (Spania, Italia, Lituania și Austria¹⁹), aceste planuri prezintă un risc de nerespectare a dispozițiilor Pactului de stabilitate și de creștere. S-a constatat că șapte țări (Belgia, Irlanda, Franța, Letonia, Malta, Slovenia și Finlanda) au respectat în linii mari dispozițiile respective, în timp ce Germania, Estonia, Luxemburg, Țările de Jos și Slovacia au respectat cerințele pentru 2016. Portugalia nu și-a prezentat proiectul de plan bugetar până la termenul-limită, ci abia la 22 ianuarie 2016, din cauza alegerilor naționale care au avut loc în luna octombrie 2015 și a timpului necesar pentru a forma un nou guvern.

După ce majoritatea statelor membre și-au finalizat bugetele pe 2016, previziunile Comisiei din iarna anului 2016 oferă o bază pentru a evalua modul în care statele membre au ținut seama de avizele Comisiei privind proiectele lor de planuri bugetare și au dat curs angajamentelor asumate în cadrul Eurogrupului.

- Conform previziunilor, Spania nu și-a atins obiectivul privind deficitul global pentru 2015 și nu va reuși să efectueze în timp util o corecție durabilă până în 2016; această țară nu a realizat efortul bugetar recomandat.
- În ceea ce privește Belgia, Finlanda și Italia, Comisia continuă să monitorizeze îndeaproape respectarea de către aceste țări a criteriului datoriei și subliniază importanța menținerii unui nivel ridicat de respectare a ajustărilor structurale recomandate în cadrul pactului. Comisia va reevalua situația în luna mai, pe baza datelor privind rezultatele pentru exercițiul 2015, a viitoarelor programe de stabilitate și a previziunilor Comisiei din primăvara anului 2016.
- Portugalia și-a prezentat proiectul de plan bugetar la 22 ianuarie 2016. În avizul său privind proiectul de plan bugetar, Comisia a considerat că planurile guvernului riscă să nu respecte dispozițiile Pactului de stabilitate și de creștere și a invitat autoritățile să ia măsurile necesare în cadrul procesului bugetar național pentru a asigura conformitatea bugetului 2016 cu Pactul de stabilitate și de creștere. Comisia va reevalua situația în luna mai, pe baza programului național de reformă al Portugaliei.

În cadrul semestrului european, Comisia va monitoriza evoluțiile bugetare din toate statele membre pe baza programelor naționale de reformă și a programelor de stabilitate sau de convergență care urmează să fie prezentate până la jumătatea lunii aprilie. Comisia își va prezenta recomandările în luna mai și va efectua, după caz, alte etape procedurale în cadrul pactului.

Rapoartele de țară includ, de asemenea, o evaluare a măsurilor întreprinse de statele membre ca răspuns la recomandările prin care se solicită consolidarea dimensiunii instituționale și pe termen mai lung a politicii lor bugetare.

Instituțiile bugetare și guvernarea bugetară; sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice

Multe state membre au luat măsuri pentru a consolida diferite aspecte ale cadrelor lor bugetare. Se înregistrează progrese în direcția consolidării cadrelor bugetare naționale, care sunt esențiale pentru aplicarea și menținerea unor politici bugetare corespunzătoare. Bulgaria a adoptat acte legislative care definesc condițiile pentru corectarea derapajelor, Croația a

¹⁹ În cazul Austriei, s-a constatat că proiectul de plan bugetar a respectat în linii mari dispozițiile Pactului de stabilitate și de creștere după efectuarea corecției costurilor suplimentare planificate legate de aflulul excepțional de refugiați și migranți.

depus unele eforturi pentru a îmbunătăți acuratețea planificării bugetare și a înăspri controlul cheltuielilor, Portugalia a reformat în continuare legislația-cadru privind bugetul, Slovenia a adoptat acte legislative de punere în aplicare a regulii constituționale a echilibrului bugetar, iar Cipru a adoptat Legea privind responsabilitatea fiscală și sistemul bugetului, care definește un cadru juridic cuprinzător și transparent pentru practici bugetare solide. În plus, în majoritatea statelor membre au fost create sau consolidate instituții bugetare independente care monitorizează normele și planurile bugetare naționale. Până în prezent, Republica Cehă și Polonia rămân singurele state membre care nu au legiferat instituirea consiliilor bugetare.

Comisia examinează transpunerea normelor stabilite în așa-numitul „pact bugetar”²⁰, care sunt menite să consolideze coerența dintre cadrele fiscale naționale și cadrul fiscal european și să îmbunătățească asumarea responsabilității în privința acestora în statele membre. Comisia se angajează în consultări cu părțile contractante pentru a le oferi posibilitatea de a-și prezenta observațiile cu privire la constatările Comisiei înainte de adoptarea raportului său pe 2016, astfel cum se prevede la articolul 8 alineatul (1) din Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul uniunii economice și monetare.

Creșterea preconizată a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației ar putea prezenta riscuri pentru sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu spre lung. Populația îmbătrânește rapid în UE și în special în zona euro. Se așteaptă ca populația de vârstă activă să scadă cu o rată medie anuală de 0,4 % în următoarele patru decenii. Îmbătrânirea populației are un impact direct asupra finanțelor publice prin cheltuielile pentru pensii, asistență medicală și îngrijirea pe termen lung. Dacă nu se vor lua măsuri corective, peste jumătate din statele membre se vor confrunta cu provocări de nivel mediu sau ridicat legate de sustenabilitate.²¹ În multe țări s-au înregistrat progrese notabile și provocările legate de sustenabilitatea pe termen lung au scăzut de la începutul crizei, în special datorită reformelor sistemelor de pensii puse în aplicare și recentei consolidări bugetare. Cu toate acestea, există în continuare provocări semnificative legate de evoluția preconizată a cheltuielilor aferente îmbătrânirii populației.

Progresele înregistrate în ceea ce privește reformarea sistemelor de pensii variază de la un stat membru la altul. În recomandările specifice fiecărei țări de anul trecut, sistemul de pensii a fost identificat drept o problemă pe termen mai lung în mai multe state membre (Belgia, Bulgaria, Croația, Lituania, Luxemburg, Malta, Austria, Polonia, Portugalia, România și Slovenia). Belgia a adoptat ultima parte a reformei sistemului de pensii convenită în 2014, respectiv majorarea vârstei legale de pensionare la 66 de ani în 2025 și la 67 de ani în 2030. În Finlanda, parlamentul a adoptat în luna noiembrie 2015 o reformă a sistemului de pensii. În special, vârsta minimă eligibilă pentru a putea obține o pensie pentru limită de vârstă va fi majorată treptat la 65 de ani până în 2025. Începând din 2027, vârsta minimă eligibilă pentru a putea obține o pensie pentru limită de vârstă va fi corelată cu speranța de viață, astfel încât timpul petrecut muncind și timpul petrecut la pensie să rămână la nivelul din 2025. În Franța, se așteaptă ca acordul la care au ajuns partenerii sociali în octombrie 2015 să îmbunătățească situația financiară a sistemului de pensii suplimentare.

---

²⁰ Respectiv partea referitoare la buget din Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul UEM.

²¹ Pentru o evaluare a provocărilor legate de sustenabilitatea bugetară, a se vedea Comisia Europeană (2016), *Fiscal Sustainability Report 2015* (Raportul din 2015 privind sustenabilitatea finanțelor publice), European Economy, Institutional papers nr. 18.

În cazul mai multor state membre, recomandările specifice fiecărei țări au indicat că sistemele de sănătate necesită o atenție specială. Progresele înregistrate în reformarea sistemelor de sănătate, cu scopul de a genera eficiență și a oferi servicii accesibile ca preț, variază de la un stat membru la altul. Irlanda, Spania și România au luat măsuri pentru a controla cheltuielile cu medicamentele. România a înregistrat progrese în remediarea utilizării ineficiente a resurselor, iar Irlanda în ceea ce privește punerea în aplicare a finanțării pe baza activității. Slovacia a consolidat rolul medicilor generaliști, de la care pacienții sunt obligați să obțină o trimitere pentru a consulta un medic specialist, precum și auditurile financiare și sistemul de informații. Republica Cehă îmbunătățește eficiența spitalelor sale, transparența contractelor dintre asiguratorii și furnizorii, precum și centralizarea procedurilor de achiziții publice. Reformele inițiate într-o serie de state membre trebuie să continue și să fie aprofundate pentru a asigura o bază sustenabilă de finanțare a sistemelor de sănătate, precum și un acces adecvat al tuturor la servicii de sănătate eficiente.

6. ETAPELE URMĂTOARE

În urma discuțiilor din cadrul Consiliului și a dialogului mai amplu cu Parlamentul European, cu partenerii sociali și cu părțile interesate, recomandările de politică economică pentru zona euro au fost aprobate de Consiliul European în cadrul reuniunii sale din 18-19 februarie 2016.

Analizele prezentate în rapoartele de țară vor fi discutate cu statele membre în cadrul unor reuniuni bilaterale. Vicepreședinții Comisiei și comisarii vor efectua vizite în statele membre pentru a se întâlni cu guvernele, parlamentele naționale, partenerii sociali și alte părți interesate.

Se așteaptă ca provocările identificate să fie abordate de statele membre în programele lor naționale de reformă, precum și în programele de stabilitate sau de convergență care urmează să fie publicate și transmise Comisiei până la jumătatea lunii aprilie. Comisia a invitat statele membre să consulte îndeaproape parlamentele naționale și partenerii sociali atunci când pregătesc programele naționale de reformă.

APENDICELE 1 - SUPRAVEGHEREA INTEGRATĂ A DEZECHILIBRELOR MACROECONOMICE ȘI BUGETARE

	Rezultatul bilanțurilor aprofundate pentru 2016 realizate în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice (PDM)²²	Pactul de stabilitate și de creștere (OTM: obiectiv pe termen mediu / PDE: procedura aplicabilă deficitelor excesive)²³	Observații, inclusiv modificările intervenite începând cu 8 martie 2016
BE	Nu există dezechilibre	Componenta preventivă OTM încă nerealizat; face obiectul regulii tranzitorii privind datoria ²⁴	Ieșire din PDM
BG	Dezechilibre excesive	Componenta preventivă OTM încă nerealizat	
CZ		Componenta preventivă OTM realizat	
DK		Componenta preventivă OTM încă nerealizat	
DE	Dezechilibre	Componenta preventivă OTM depășit; face obiectul regulii privind datoria	
EE	Nu există dezechilibre	Componenta preventivă OTM depășit	
IE	Dezechilibre	Componenta corectivă Deficit excesiv, termen-limită pentru corectare: 2015 OTM încă nerealizat; face obiectul regulii tranzitorii privind datoria ²⁵	
EL		Componenta corectivă Deficit excesiv, termen-limită pentru corectare: 2016	Face obiectul unui program special de asistență financiară
ES	Dezechilibre	Componenta corectivă Deficit excesiv, termen-limită pentru corectare: 2016	Recomandare bugetară autonomă având în vedere riscurile de a nu se face corecțiile la timp
FR	Dezechilibre excesive	Componenta corectivă Deficit excesiv, termen-limită pentru corectare: 2017	
HR	Dezechilibre excesive	Componenta corectivă	

²² Categoriile „dezechilibre” și „dezechilibre excesive” implică o monitorizare specifică, care trebuie modulată în funcție de gravitatea provocărilor.

²³ Stabilirea categoriilor se face în funcție de rezultatele estimate pentru exercițiul 2016, astfel cum figurează în previziunile Comisiei din iarna anului 2016.

²⁴ Regula privind datoria: în cazul în care ponderea datoriei în PIB depășește valoarea de referință de 60 %, statul membru în cauză va fi plasat în procedura aplicabilă deficitelor excesive, după luarea în considerare a tuturor factorilor relevanți și a impactului ciclului economic, dacă diferența dintre nivelul datoriei sale și valoarea de referință de 60 % nu este redusă cu 1/20 pe an (în medie pe durata a 3 ani). Regula tranzitorie privind datoria: fiecărui stat membru care face obiectul procedurii aplicabile deficitelor excesive i se acordă, după corectarea deficitului excesiv, o perioadă de trei ani pentru a respecta regula privind datoria. Acest lucru nu înseamnă că regula privind datoria nu se aplică deloc în perioada respectivă, statele membre trebuind să facă progrese suficiente pentru respectarea regulii în timpul acestei perioade de tranziție. În cazul în care progresele înregistrate pentru respectarea criteriului de referință privind datoria în perioada de tranziție sunt evaluate ca fiind negative, se poate deschide o procedură aplicabilă deficitelor excesive.

²⁵ În funcție de abrogarea sau nu a deciziei privind procedura aplicabilă deficitelor excesive, pe baza datelor privind rezultatele pentru exercițiul 2015.

		Deficit excesiv, termen-limită pentru corectare: 2016	
IT	Dezechilibre excesive	Componenta preventivă OTM încă nerealizat; face obiectul regulii privind datoria	
CY	Dezechilibre excesive	Componenta corectivă Deficit excesiv, termen-limită pentru corectare: 2016	A făcut obiectul unui program special de asistență financiară până la 31 martie 2016
LV		Componenta preventivă OTM încă nerealizat	
LT		Componenta preventivă OTM încă nerealizat	
LU		Componenta preventivă OTM depășit	
HU	Nu există dezechilibre	Componenta preventivă OTM încă nerealizat; face obiectul regulii privind datoria	Ieșire din PDM
MT		Componenta preventivă OTM încă nerealizat; face obiectul regulii privind datoria	
NL	Dezechilibre	Componenta preventivă OTM încă nerealizat; face obiectul regulii tranzitorii privind datoria	
AT	Nu există dezechilibre	Componenta preventivă OTM încă nerealizat; face obiectul regulii tranzitorii privind datoria	
PL		Componenta preventivă OTM încă nerealizat	
PT	Dezechilibre excesive	Componenta corectivă Deficit excesiv, termen-limită pentru corectare: 2015 OTM încă nerealizat; face obiectul regulii tranzitorii privind datoria	
RO	Nu există dezechilibre	Componenta preventivă OTM încă nerealizat	Ieșire din PDM
SI	Dezechilibre	Componenta corectivă Deficit excesiv, termen-limită pentru corectare: 2015 OTM încă nerealizat; face obiectul regulii tranzitorii privind datoria	
SK		Componenta preventivă OTM încă nerealizat	
FI	Dezechilibre	Componenta preventivă OTM încă nerealizat; datorie situată peste valoarea de referință de 60 % din PIB	
SE	Dezechilibre	Componenta preventivă OTM realizat	
UK	Nu există dezechilibre	Componenta corectivă Deficit excesiv, termen-limită pentru corectare: 2016-2017	Ieșire din PDM

(Situția la 8 martie 2016)

**APENDICELE 2 - PROGRESE ÎN DIRECȚIA ÎNDEPLINIRII OBIECTIVELOR STRATEGIEI
EUROPA 2020**

Obiectivele Strategiei Europa 2020 pentru UE	Date din 2010	Cele mai recente date disponibile	În 2020, pe baza tendințelor recente
1. Mărirea ratei de ocupare a populației în vârstă de 20-64 de ani la cel puțin 75 %	68,6 %	69,2 % (2014) 70,5 % (al treilea trimestru din 2015)	Atingerea țintei este improbabilă
2. Creșterea la 3 % din PIB a investițiilor cumulate ale sectoarelor public și privat în C&D	1,93 %	2,03 % (2014)	Atingerea țintei este improbabilă
3a. Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20 % față de nivelurile din 1990	Reducere de 14,3 %	Reducere de 23 % (2014)	Atingerea țintei este probabilă
3b. Mărirea ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie la 20 %	12,8 %	16 % (2014)	Atingerea țintei este probabilă
3c. Urmărirea unei creșteri a eficienței energetice cu 20 %	Creștere de 5,6 % (pentru consumul de energie primară)	Creștere de 15,7 % (2014)	Atingerea țintei este probabilă
4 a. Reducerea ratelor de părăsire timpurie a școlii la mai puțin de 10 %	13,9 %	11,2 % (2014)	Atingerea țintei este probabilă
4b. Creșterea la cel puțin 40 % a proporției absolvenților de învățământ terțiar în rândul populației cu vârsta de 30-34 de ani	33,8 %	37,9 % (2014)	Atingerea țintei este probabilă
5. Scăderea cu cel puțin 20 de milioane a numărului de persoane expuse riscului de sărăcie și excluziune socială	Creștere de 1,4 milioane (comparativ cu anul de referință 2008)	Creștere de 4,5 milioane (2014)	Atingerea țintei este improbabilă

APENDICELE 3 - CONSTATĂRILE BILANŢURILOR APROFUNDATE PENTRU FIECARE STAT MEMBRU

Belgia nu se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Rezultatelor slabe la export și în materie de competitivitate li se adaugă un nivel ridicat al datoriei publice, ceea ce poate genera riscuri în viitor. Cu toate acestea, evoluțiile recente indică o stabilizare a cotelor de piață ale exporturilor și o reducere a creșterilor salariale. Deși datoria publică este ridicată și nu se află pe o traiectorie descendentă fermă, ceea ce implică vulnerabilități, riscurile pe termen scurt par a fi ținute sub control. Printre măsurile recente de politică se numără moderarea creșterilor salariale și reducerea contribuțiilor la asigurările sociale. Pentru a se asigura sustenabilitatea corecției, sunt necesare reforme structurale ale cadrului de stabilire a salariilor. Efortul bugetar necesar pentru a se asigura sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice este mai dificil, având în vedere creșterea nominală modestă.

Bulgaria se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. Economia se caracterizează prin fragilități persistente în sectorul financiar și printr-un grad înalt de îndatorare a societăților comerciale în contextul unei rate ridicate a șomajului. Deși în sectorul bancar lichiditățile și profitabilitatea s-au îmbunătățit, o evaluare mai aprofundată a sectorului se poate baza doar pe viitoarea revizuire a calității activelor și pe simulări de criză. Șomajul de lungă durată a crescut în continuare în contextul unor aspecte de ajustare legate de fricțiunile de pe piața forței de muncă, în timp ce necorelarea competențelor îngreunează crearea de locuri de muncă. Privind în perspectivă, planul de reformare și dezvoltare a supravegherii bancare nu a fost încă pus în aplicare pe deplin, iar îmbunătățirea eficienței procedurii de insolvență rămâne o provocare, fiind în curs de pregătire propuneri legislative. În plus, nu au fost încă abordate vulnerabilitățile existente în sectorul nebancar.

Germania se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Excedentul de cont curent ridicat și persistent are relevanță transfrontalieră și reflectă economiile excedentare și investițiile modeste, atât în sectorul privat, cât și în cel public. Investițiile interne reduse frânează potențialul de creștere, iar dependența puternică de cererea externă implică riscuri macroeconomice în contextul unei cereri externe diminuate. Deși consumul privat s-a consolidat într-o oarecare măsură, se pare că nivelul scăzut al investițiilor persistă. Investițiile publice au scăzut, în pofida marjei de manevră fiscală disponibile și a condițiilor favorabile de finanțare, iar măsurile luate pentru creșterea investițiilor publice sunt insuficiente pentru a acoperi lacunele la nivelul investițiilor în infrastructură. Sunt necesare acțiuni suplimentare în vederea facilitării condițiilor pentru investițiile private, inclusiv prin reforma sectorului serviciilor și îmbunătățirea eficienței sistemului fiscal.

Estonia nu se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Creșterea costurilor unitare ale muncii poate expune această țară la pierderi în ceea ce privește competitivitatea, dar se preconizează că aceasta se va încetini, având în vedere creșterea productivității și diminuarea creșterii salariilor reale. Prețurile locuințelor au crescut considerabil, deși în concordanță cu evoluția veniturilor, și se așteaptă ca oferta de locuințe să se adapteze la cerere, care este în curs de redresare. Cu toate acestea, creșterea în continuare a prețurilor poate prezenta riscuri pentru economia reală, fapt care necesită o atenție deosebită. Eforturile la nivel de politici în vederea stimulării productivității și a exporturilor cu valoare adăugată mai mare trebuie intensificate, iar eforturile de stimulare a ofertei de forță de muncă și de reducere a presiunilor salariale sunt încă într-un stadiu incipient. Au fost puse în aplicare o serie de politici macroprudențiale al căror impact asupra prețurilor locuințelor nu a fost încă evaluat.

Irlanda se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Valorile mari ale datoriei externe nete și ale datoriei publice și private constituie vulnerabilități, în pofida unor îmbunătățiri. Datoria externă netă se află pe o traiectorie descendentă pronunțată, având în vedere un excedent de cont curent important și creșterea competitivității. Datoria publică și cea privată se află pe o traiectorie descendentă, ca urmare a unor condiții de creștere favorabile. Băncile sunt recapitalizate în mod corespunzător, iar profitabilitatea băncilor se îmbunătățește. Creditele neperformante sunt în scădere față de nivelurile ridicate înregistrate anterior. În pofida redresării viguroase a prețurilor locuințelor în 2014, nu există indicii clare ale unei supraevaluări. Cu toate acestea, economia rămâne expusă la fluctuații ciclice care pot fi semnificative și la șocurile externe. Au fost luate o gamă largă de măsuri de politică, în special pe perioada vizată de programul de asistență financiară, pentru a se aborda principalele provocări în ceea ce privește redresarea sectorului bancar, cadrele în materie de insolvență, piața locuințelor și sustenabilitatea finanțelor publice.

Spania se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Nivelul ridicat al dezechilibrelor, sub formă de datorii externe și interne, atât publice, cât și private, constituie în continuare vulnerabilități în contextul unei rate ridicate a șomajului și au relevanță transfrontalieră. Balanța contului curent și competitivitatea costurilor se îmbunătățesc, însă, conform proiecțiilor, datoriile externe nete nu vor atinge rapid niveluri prudente. Reducerea efectului de levier în sectorul privat este pe drumul cel bun și este susținută în prezent de condiții de creștere favorabile, în timp ce datoria publică continuă să crească. Au fost luate măsuri în sectorul financiar, în ceea ce privește cadrele de insolvență a persoanelor fizice și a societăților comerciale și legislația privind protecția în domeniul ocupării forței de muncă. Cu toate acestea, sunt necesare acțiuni suplimentare, în special privind procesul de stabilire a salariilor, inovarea, competențele și respectarea Pactului de stabilitate și de creștere.

Franța se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. Datoria publică ridicată, combinată cu deteriorarea creșterii productivității și a competitivității, poate implica riscuri pentru viitor, cu relevanță transfrontalieră. Datoria publică continuă să crească, iar evoluțiile recente nu indică o relansare clară a competitivității și a productivității. Deși marjele de profit au crescut, nu se preconizează o redresare în ceea ce privește investițiile înainte de 2017. S-au luat măsuri de politică pentru reducerea sarcinii fiscale asupra costului forței de muncă, iar angajamentele de politică au fost consolidate recent. Cu toate acestea, punerea în aplicare efectivă a reformelor structurale rămâne esențială, inclusiv în ceea ce privește sistemul de stabilire a salariilor și obstacolele în materie de reglementare în calea dezvoltării întreprinderilor; totodată, este necesar ca obiectivul privind analiza cheltuielilor să fie mai ambițios.

Croația se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. Vulnerabilitățile sunt legate de nivelurile înalte ale datoriei publice, ale societăților comerciale și ale datoriei externe, în contextul unei rate ridicate a șomajului. Redresarea economică modestă ar trebui să sprijine reducerea gradului de îndatorare a societăților comerciale, iar îmbunătățirea balanței contului curent ar trebui să contribuie la reducerea datoriilor externe, însă se preconizează că datoria publică va continua să crească. În sectorul bancar, se înregistrează un nivel ridicat al creditelor neperformante, iar profitabilitatea este scăzută. Sunt necesare un efort suplimentar de consolidare și măsuri de ameliorare a guvernantei fiscale. Deși au fost întreprinse măsuri pentru îmbunătățirea cadrului în materie de insolvență și pentru sporirea flexibilității pieței forței de muncă, există în continuare lacune substanțiale în materie de politică necesitând

luarea unor măsuri de politică specială, în special în ceea ce privește guvernanta întreprinderilor de stat, eficiența administrației publice și rezoluția creditelor neperformante.

Italia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. Nivelul ridicat al datoriei publice și dinamica slabă pe o perioadă îndelungată a productivității implică riscuri pentru viitor, cu relevanță transfrontalieră. În pofida unor creșteri salariale moderate, competitivitatea rămâne slabă întrucât dinamica productivității s-a deteriorat, ceea ce limitează ajustarea costului unitar al muncii. Ritmul lent al rezoluției creditelor neperformante se reflectă în bilanțurile băncilor. Nivelul ridicat al șomajului de lungă durată afectează perspectivele de creștere. Reducerea datoriei publice ar necesita excedente primare mai ridicate și o creștere nominală susținută pe viitor. Au fost luate măsuri de politică pentru reformarea instituțiilor pieței forței de muncă, pentru abordarea aspectelor legate de creditele neperformante, administrația publică, justiție și educație. Există în continuare lacune în materie de politici, în special în ceea ce privește privatizările, cadrul de negociere colectivă, analiza cheltuielilor, măsurile de deschidere a pieței, impunerea și combaterea corupției.

Cipru se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. Economia sa este caracterizată de un grad mare de îndatorare în sectorul privat și de valori ridicate ale datoriei publice și externe, în contextul unei rate ridicate a șomajului. Se mențin vulnerabilități și în sectorul financiar, care este împovărat de o rată de aproape 50% a creditelor neperformante. Programul de ajustare macroeconomică care s-a încheiat în martie 2016 a avut un rol esențial în limitarea riscurilor și a dezechilibrelor economice. Au fost atinse obiectivele de consolidare fiscală stabilite în cadrul programului și se preconizează o consolidare a redresării economice, deocamdată modestă, prin acțiunea factorilor ciclici. Cu toate acestea, nivelul investițiilor și al potențialului de creștere rămâne modest și nu s-a înregistrat nicio scădere a nivelului datoriilor moștenite. Trebuie să se continue reformele structurale și fiscale pentru a asigura o creștere durabilă, viabilitatea finanțelor publice și scăderea gradului de îndatorare a sectorului privat. Reducerea valorii creditelor neperformante va necesita eforturi sporite pentru restructurarea datoriilor și o utilizare eficientă a cadrelor existente în materie de insolvență și executare silită.

Ungaria nu se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Deși nevoile de refinanțare a datoriei externe mari și ponderea creditelor neperformante rămân o sursă de preocupare, riscurile legate de datoria externă și internă au fost reduse. Reducerea semnificativă a datoriei externe nete a fost determinată de nivelul ridicat al excedentului de cont curent și al celui de capital. Fluxurile de credit către sectorul privat rămân modeste în contextul unei profitabilități scăzute a băncilor. S-au luat măsuri de politică astfel încât mediul de reglementare din sectorul financiar să devină mai previzibil, să se diminueze sarcina fiscală asupra băncilor, să se reducă ponderea datoriei în valută și să se introducă sisteme de acordare de împrumuturi subvenționate. Impactul acestor măsuri recente privind împrumuturile bancare nu s-a concretizat încă. Mai mult, există în continuare lacune în materie de politici în ceea ce privește competitivitatea care nu se bazează pe costuri, productivitatea și mediul general de afaceri.

Țările de Jos se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Excedentul de cont curent ridicat și persistent are relevanță transfrontalieră. Excedentul reflectă în principal caracteristicile structurale ale economiei și cadrele de politică în ceea ce privește societățile nefinanciare. Sectorul gospodăriilor se caracterizează printr-un nivel foarte ridicat al datoriei și prin nevoia de reducere a efectului de levier. Excedentul de cont curent a scăzut ușor începând cu 2013, ca urmare a îmbunătățirii condițiilor ciclice, dar reducerea efectului de levier al gospodăriilor

contribuie la menținerea nivelului ridicat al excedentului de cont curent. Au fost luate măsuri pentru a sprijini procesul de reducere a efectului de levier al gospodăriilor, dar introducerea treptată a acestora este lentă. Se estimează că pachetul de măsuri fiscale adoptat va spori consumul și, prin urmare, va contribui la o scădere a excedentului în 2016.

Austria nu se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Expunerea băncilor austriece în străinătate și împrumuturile în valută implică un potențial de propagare negativă, având în vedere, de asemenea, pozițiile de capital bancar și perspectivele de profitabilitate. Cu toate acestea, expunerile externe ale băncilor au fost reduse, în timp ce se preconizează că o mai bună capitalizare și măsurile de reducere a riscului vor sprijini treptat capacitatea de creditare a sectorului bancar. Restructurarea instituțiilor financiare a avut un impact asupra finanțelor publice, dar în prezent aceasta înregistrează progrese fără a avea nevoie de sprijin public suplimentar. Măsurile de supraveghere au consolidat capacitatea de asumare a riscurilor și reziliența sectorului bancar intern și au îmbunătățit baza de finanțare locală a operațiunilor în străinătate și calitatea activelor implicate în aceste operațiuni. Cotele de piață ale exporturilor s-au deteriorat, dar sunt în curs de stabilizare, după mai mulți ani în care s-au înregistrat pierderi.

Portugalia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. Nivelurile ridicate ale datoriei externe nete, ale datoriei publice și private și procentul mare de credite neperformante constituie vulnerabilități în contextul unor rate înalte ale șomajului. Contul curent s-a ajustat la un excedent modest. Gradul de îndatorare a gospodăriilor a scăzut, însă datoriile societăților comerciale afectează în continuare performanța întreprinderilor. Se estimează că datoria publică va scădea treptat de la un nivel foarte ridicat. Au fost luate măsuri de politică în ceea ce privește sectorul financiar, accesul la finanțare, procedurile de insolvență, funcționarea pieței forței de muncă, educația și sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice. Cu toate acestea, persistă lacune în materie de politici în ceea ce privește piețele produselor și serviciilor, restructurarea datoriilor societăților comerciale, aspectele fiscale și anumite domenii ale pieței forței de muncă.

România nu se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Riscurile sunt legate de nivelul ridicat al datoriei externe nete, de vulnerabilitățile sectorului bancar și de o politică fiscală prociclică, la care se adaugă creșterea semnificativă a salariilor. În contextul consolidării redresării, datoria externă netă a scăzut față de nivelul ridicat înregistrat anterior. Cu sprijinul Comisiei, au fost adoptate măsuri pentru consolidarea sectorului financiar. Sectorul bancar este în prezent bine capitalizat și dispune de lichidități, dar stabilitatea sa este amenințată de mai multe inițiative legislative aflate în prezent în discuție. Au fost majorate salariile din sectorul public și salariul minim și au fost puse în aplicare reduceri fiscale. Acest lucru prezintă riscul ca politica bugetară să devină prociclică.

Slovenia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Deficiențele din sectorul bancar, îndatorarea societăților comerciale și riscurile bugetare constituie vulnerabilități. Se înregistrează progrese în reducerea datoriilor externe, sectorul bancar s-a stabilizat, iar vulnerabilitățile din sectorul întreprinderilor sunt abordate prin restructurări operaționale și financiare. Presiunile de reducere a efectului de levier scad, dar afectează în continuare investițiile societăților comerciale și perspectivele de redresare. Mediul de afaceri continuă să fie afectat de sarcina administrativă. S-au luat măsuri de politică privind guvernarea corporativă a „băncii rele” și s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește guvernarea întreprinderilor de stat. În schimb, progresele în ceea ce privește reducerea sarcinii administrative au fost limitate, iar strategia privind investițiile străine directe nu a fost încă

pusă în aplicare pe deplin. Sunt necesare acțiuni suplimentare pentru a înscrie datoria pe o traiectorie descendentă sustenabilă.

Finlanda se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Finlanda a înregistrat pierderi în materie de competitivitate, legate de declinul unor sectoare și întreprinderi cheie și de creșteri salariale peste nivelul productivității, care au condus la o puternică scădere a balanței contului curent. Datoria privată este ridicată, fapt care poate constitui o vulnerabilitate, deși sectorul financiar este solid. Competitivitatea costurilor a început să se amelioreze treptat, iar reducerea cotelor de piață ale exporturilor a încetinit, în timp ce contul curent se îndreaptă spre un excedent. Se preconizează că presiunile de reducere a efectului de levier vor fi în continuare limitate. Partenerii sociali au fost de acord cu creșteri salariale moderate și au fost puse în aplicare inițiative în vederea relansării creșterii economice în sectoarele de înaltă tehnologie și în vederea facilitării exporturilor. Măsurile recente cu privire la ipotecile gospodăriilor pot limita creșterea gradului de îndatorare a gospodăriilor.

Suedia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Nivelul ridicat și în creștere al datoriei gospodăriilor, la care se adaugă prețurile mari și în creștere ale locuințelor în contextul fluxurilor de creditare pozitive, constituie riscuri de corecții dezorganizate, cu implicații pentru economia reală și sectorul bancar. Nu a avut loc nicio corecție a prețurilor locuințelor și factorii actuali care determină creșterea prețurilor locuințelor vor persista probabil în viitorul apropiat. S-au luat măsuri de politică în domeniul macroprudențial, însă acestea se pot dovedi insuficiente. La nivel general, persistă lacune în materie de politici în domeniul impozitării aferente locuințelor, al amortizării creditelor ipotecare, al funcționării ofertei locuințelor și al pieței închirierilor de locuințe.

Regatul Unit nu se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Gradul ridicat de îndatorare în sectorul gospodăriilor și nivelurile mari ale prețurilor locuințelor, precum și deficitul important de cont curent pot constitui vulnerabilități. Cu toate acestea, bilanțurile gospodăriilor sunt solide per total și atât nivelurile de îndatorare a gospodăriilor, cât și creșterea prețurilor locuințelor s-au redus începând cu 2014. Mai mult, riscurile asociate deficitului important de cont curent sunt atenuate de un cadru instituțional favorabil și de un nivel scăzut al datoriilor în valută și se preconizează că deficitul va scădea odată cu dispariția condițiilor ciclice nefavorabile. În cazul mai multor inițiative luate de guvern nu s-a înregistrat deocamdată un impact semnificativ asupra dezechilibrului dintre cererea și oferta de locuințe.